

Tysk dobbelkappet trommedue

Av Terje Ree

Historie, avl og utstilling.

Ifølge gamle skrifter skal det for flere tusen år siden levd noen klippeduer i fjellene ved Rødehavet i Sinai og Syria. Disse klippeduene hadde den spesielle egenskapen at de lagde lange vedvarende gurglende/mummlende form for sang. De var rolige og tamme av natur, rustbrune, glathodet og glattbent. Jøder i det vi i dag kjenner som Israel brakte disse duene til sine kloster for rundt 3000 år siden da de trodde duenes mumling var en bønn til Gud.

Dette var forfedrene til det som gjennom årtusener ble til den Bokhariske trommedue. Parallelt skal også islamske land ha ansett disse klippeduene som sendt fra Allah og av den grunn som hellige. Også her ble duenes mumling ansett som bønn. Dette var forfedrene til det som i dag heter Arabisk trommedue og som kom til Europa midt på 1700 tallet. Så opphavet til alle trommeduene vi kjenner i dag stammer fra kulturer i sørvest Asia opp mot Middelhavet.

Ca år 70 e.Kr. ble Jøder fordrevet fra Israel av Romerne. Noen av disse Jødene skal etter sigende ha dratt den lange veien helt opp til Usbekistan til området rundt Bokhara. Med seg hadde de blant annet duer. Hvordan disse duene så ut den gang er ukjent, men de ble avlet videre på og da særlig duer med spesielle særtrekk som fotbefjæring, kappe, nebbrosett og ikke minst trommingen. Etter hvert spredte disse duene seg og i løpet av det 15. århundre er det kjent at "Russiske trommere" som de da ble kalt ankom Tyskland.

(NB. Bokhariske trommeduer ble videreforedlet i Usbekistan og ankom vest Europa først ca år 1860).

Russiske handelsmenn brakte med seg bl.a. pels- og tobakksvarer. Men også duer, spesielt til områdene rundt Lausitz og nordlige Sachsen. Gjennom det 18. århundre ble den "Russiske trommedue" krysset med forskjellige fargeduer i Sachsen og Thuringen og smått om sen fremsto nye trommedueraser.

Samtidig ble den "Russiske trommedue" foredlet videre til etterhvert å bli anerkjent i ny drakt som Tysk dobbelkappet trommedue. Likeledes ble flere av disse krysninger brukt videre for å fremstille fargeduer med kappe og nebbrosett.

Standardbilde tegnet av Frindel

Et eksempel er Sachsisk skjolddue som finnes i både glatthodet, kappet og dobbelkappet.

Lenge rådet det forvirring omkring raseinndeling og navn på grunn av mange forskjellige kryssningsprodukter. Ikke før i begynnelsen av 19hundre tallet ble det i Tyskland mer systematisk inndeling og navn på rasene innenfor trommeduene.

Etter at ekte Bokharere hadde gjort sitt inntog til Tyskland ca 1860 med sin imponerende størrelse, hodestruktur, fjærfylde og vide sokker, kom de Tyske dobbelkappede mer i skyggen og ble reknet som noe annenrangs. Av den grunn krysset man disse inn på de dobbelkappede rundt århundreskiftet. Denne innkryssingen ga større sokker og kappe, og den tidligere spisse og beskjedne "strittdusk" fremsto nå mer som en tett og oval nebbrosett. At denne nebbrosetten hang ned på sidene i mangel på støttefjær ble lenge akseptert. Men fokus på dette i målbevisst avl de siste 20 – 30 årene har rettet på dette slik at nebbdusken har den rette underbygningen av støttefjær.

Det vites ikke så mye om utbredelse av Tyske dobbelkappede trommere i Norge før 2. verdenskrig.

I gamle utstillingskataloger tilbake fra 1952 og frem til 1980 kan man sporadisk finne at det har vært vist sorte, hvite og blå, og da oftest fra vekslende utstillere med 2 – 3 duer om gangen.

I 1974 kom trommeduene med i fargedueklubben. På denne tiden var der mye sokkede fargeduer rundt omkring på Norske dueslag. Av den grunn såg man at trommeduene hadde mye til felles vedrørende avl og utstilling. Det var særlig nebbdusktrommer som da var populært.

Et lite vendepunkt kan man vel si at det ble i 1980 da Trond Birkeland og Geir Mikkelsen importerte hvite, sorte, gule og røde Tyske dobbelkappede. Flere oppdrettere fattet dermed interesse for disse trommeduene og på landsutstillingen 1985 var der 6 utstillere i rasen og da i fargene hvit, sort, gul, rød, blå og tigret. Karl Ingve Eide oppdrettet gode sorte som gjorde det godt på utstillingene i 80-årene. 1988 overtok jeg restene etter Birkeland/Mikkelsen importen.

Der var igjen 3 par sorte og 1 par sort/blånetet etter å ha vært innom Bjørn Magnar Tjåland og Karleif Bore uten særlig hell i avlen. Noen få unger hadde det blitt hos Bore men de fleste var eldre duer som var avlet av Birkeland/Mikkelsen. Heldigvis fortsatt avlsdyktige. Med det som utgangspunkt er jeg nå i den 32. avlsesongen.

Jeg har hatt 2 importter fra Danmark og 2 importter fra Tyskland for å unngå for mye innavl samt å forbedre nebbdusk og sortfargen.

Det er en kjensgjerning at en rase med store

sokker krever mer i avl og utstilling enn de glattbente raser. Det gjelder ikke bare trommere, men også de tallrike fargeduer vi så på utstillingene for 20 – 30 år siden. På dueslaget bør det være god plass, ca 1,25² til 1,5m² gulvplass pr. par. Redekassene skal være ca 35x35x70cm. Sitteplasser som egner seg godt er runde plater ø12 – 15cm på en lekke/arm ut og opp 45° fra veggen slik at sokkefjærene ikke skades når de er utvokst. Når duene skal settes sammen for avl så klippes sokkene og lårkjærene slik at det er igjen ca 4 cm.

Kan være lurt å klippe rundt analen for å sikre bedre befruktning. I avlssesongen bruker jeg ikke strøelse på gulvet men skraper 2 ganger i uken. En neve oppkuttet halm legges inn jevnlig slik at duene har litt aktivisering pluss godt redemateriell. Som duefor bruker jeg Arnes tilsatt 1/4 kylling oppdrett lett. Jeg forer 2 ganger daglig for jeg merker at ungene blir matet mye bedre da. Litt "All in one" gis i en skål 2 – 3 uker før duene settes sammen og frem til avlen slutter. I vannet tilsettes 5ml Sanasol pr liter. Dette gis hele året. Det blir litt slimete belegg av dette så derfor vaskes vanntårnene i klorvann hver uke.

Når ringen skal settes på ungene er det viktig at den plasseres oppe på leggen. For nedenfor det som heter hælen er der så tett med kraftige fjær at der rett og slett ikke er plass uten at det er ubehagelig og kan stoppe blodsirkulasjonen når ungen vokser til (se bilde). Det er bedre å være tidlig ute og heller skyve ringen opp igjen, enn når fjærpiggene har komnt for langt.

Tyske dobbelkappede klarer godt å ta opp ungene sine selv men for å få flest mulig unger så har jeg også av og til supplert med ammere.

Etter avlen skilles hanner og hunner. Jeg har 4 rom til trommeduene og når de som kan tenkes å stilles ut plasseres disse i 2 av rommene hvor

jeg da legger ut et tykt lag med grov trespon på gulvet. Jeg har mye brukt bjørkespon som jeg får fra en bonde som kutter ved. Enkelte dyrebutikker selger også grov trespon i sekk. Men selv med strøelse på gulvet må duelorten fjernes under sitteplassene og av og til etterfylle med trespon. Der er helt sikkert andre måter å gjøre dette på som fungerer. Noen bruker halm mens andre bruker fin sand. Det viktigste er renhold og at det holdes tørt.

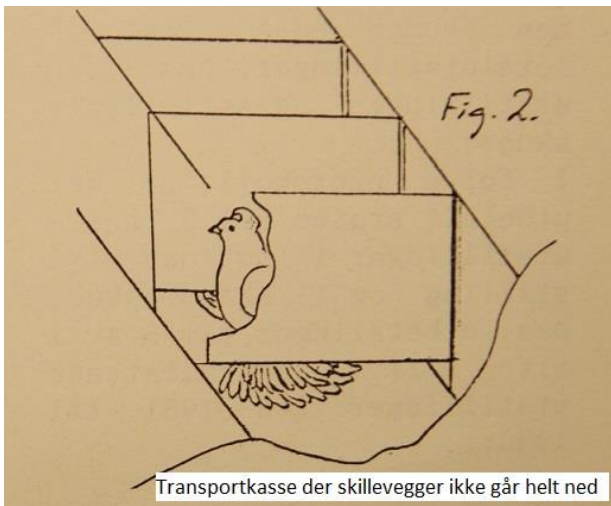
10 uker før utstilling nappes de fjærene i sokkene som er skadet eller de klippede fjær som som enda ikke er fellet. Men for all del ikke rør de fjærene som fortsatt er blodfylte og ikke har "tørket ut". Ca 3 uker før utstillinger det tid for å se etter om der er behov for litt finpynting.

Lange negler klippes og støttefjær for kappe og nebbrosett justeres der det er ujevnt. Da er en liten brodersaks godt egnet til å klippe de støttefjærene ved roten som skaper uorden. Det er en fordel å bare ta litt om gangen og se hvordan det legger seg til. Tar man for mye så er det hele synlig og duen kan ikke stilles ut.

Aller best er det selvfølgelig om alt er i orden uten at det er nødvendig å gjøre noe i det hele tatt. Det er nesten ikke til å unngå at sokkene blir tilsmusset. Men også ytterst på halen og slagfjær kan det samle seg litt. Derfor er det nødvendig med vask i denne tiden. Og senest når duene skal settes i transportkassen tas den siste lille finvasken på tuppene.

For at benbefjæringen ikke skal bli rufsete eller i verste fall at noen fjær knekker er det best at kassene er spesialtilpasset. Skilleveggene går ikke helt ned slik at sokkene da ligger fritt ut til rommet på siden. På den måten trenger hver due 3 rom.

Ifølge standarden for Tysk dobbelkappet trommedue så er helhetsinntrykket en stor og sterk due med nesten vannrett holdning. Den skal ha utpreget hodestruktur og sterke sokker. Stillingen skal være fri slik at sokker og lårfjær er synlige. Ikke for høystilt, men heller ikke så lavstilt som f.eks. Bokharer.

Nebbet er middellang og følger i grove trekk fjærfargen. Det vil si lyst ved lyse fargeslag, hornfarget ved fahlet og mørkt til sort ved mørke fargevarianter. Ved røde er anløpt nebb tillatt. Hode er kraftig med bred opprettstående kappe. Standarden sier "rundkappe med eller uten rosetter". Rosetter er et kompromiss fra den tiden Øst- og VestTyskland kom sammen på 90-tallet men er i praksis uønsket.

Kappen skal være høy, fjærrik, fast og jevn uten hull. I nakken ønskes tverrskilt eller "kærv" som Danskene sier. Nebbrosetten (også kalt nellik, nebbdusk) er kraftig, oval og lukket helt rundt. Det kan av og til skorte litt over øynene, noe som fører til huller og delt rosett. Underbygning er nødvendig for å unngå hengerosett, men ikke for sterk slik at det blir "stødnebbdusk".

Når man ser hodet fra siden så skal kanten på nebbrosetten danne en jevn linje og det peneste er når den såvidt berører nebben.

Halsen skal være kort og tykk med full strupe. Brystet bredt, dypt båret og fremtredende. Problemet kan av og til være manglende dybde. Er brystet for smalt så virker duen vel lang og mangler den rette kroppsform og som der igjen gir et dårligere helhetsinntrykk. Ryggen er bred og lang og dekkes godt av de brede og kraftige vingene. Ryggglukking er som regel god på både de sorte og hvite. Halens bredde ca 5 – 6 cm og består av brede fjær som når litt lenger enn vingespissene. Det er en selvsagt ting at slagfjærene hviler på halen og hverken krysser hverandre eller i verste fall henger under halen. Benene skal være korte med lange og brede fjær som vender ut til siden, godt avrundet, tett og uavbrutt bak til de møter de lange lårfjær (gribbfjær).

Ringstørrelsen er i følge standarden 12, men jeg bruker 13 da jeg flere ganger har måttet klippe ringen av på voksne duer fordi den har blitt alt for stram. Tysk dobbelkappet er for tiden anerkjent i hele 36 farge- og tegningsvarianter.